

נח:

עין משפט
גד מצוה

רסו א מיי סיה מלי
שטס ל' ה סת
שני פ טוטיע מ' מ' מ'
קנ טעף: 1
רסו ב מ' טע ס' ל'
טוטיע ס טעף י:
רסח ג ר מ' טע ס' מ' ל'
1 סת טע טוטיע
מ' מ' קנ טעף י:
רסח ה ר מ' טע ס' מ' ל'
ה יע' כשנת
ומ' סת טע טוטיע מ'
מ' קנ טעף י:
ער 1 מ' טע טוטיע ס'
סעף ח:

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מסורת הש"ס

6) [ג'ל ליה] (ב) זיל עג
ידי הס' רש"ס (א) ע"י
כ"ס משפ"ק מ"י מ"י
יב"ר סוף עירובין ד"ה
ג'ר ה"ג (ד) [מולין דף
גכ] (ה) זיל ומ' רש"ס
(ו) [שמות ו'] (ז) [זיל והל"מ
והל"מ וקמח וביה מתדס'
רבה מרס' ס"ח ופי' רש"י
ספחים טו: (ח) [זיל מולין
(ט) זיל כבדת חל] (י) [זיל
והספיקו] (יא) [זיל ספחים]

הגהות הב"ח
(ב) [ב' חל דרוה כתיב
כ"ס]:

ומזמן ליה לדינא. שלא כתיב וילא מן הדין זכאי: ומפקין מיניה ממונא
דינא לא שמיא דין. דגזלן פסול לדין שיעויות הדין כשגיל שודא:
כריש כל מוחא אלא דס. רשא לכל המיתות הוא דס שאין אדם מת
אלא ע"י רוב דס שלא הקי' בזמן הראוי לו: כריש כל חיון אלא חמר.
שחין מתיב כל שמוי: דדרכיה

ומזמן (להו) לדינא פסליה אלא כל דין
דמתקרי לדין ומפקין מיניה ממונא בדין
לאו שמויה דין כתבו הכי ברם סאבי
דיהודאי אמרי כל דין דמתקרי לדין ומפקין
מיניה ממונא בדין לאו שמויה דין הוא
(א) דכתיב בראש כל מוחא אלא דס בראש כל
חיון אלא חמר אלא מעתה דנפיל מאיגרא
ומית ודנפיל מדיקלא ומית דמא קמליה ותו
מן דדרכיה למימת משקו ליה חמרא והוי
אלא הכי בעי למכתב בראש כל מרעין אלא
דס בראש כל אסוון אלא חמר כתבו הכי
ברם סאבי דיהודאי אמרי בראש כל מרעין
אנא דס בראש כל אסוון אלא חמר באתר
לדית חמר תמון מתבעו סמונין כתיב אפיתחא
דקפוטקיא אנפק אנבא אנטל מאיגרא
זהו רביעית של תורה: מתני' אהמרוב
אין לו חוקה ויש למקומו חוקה המוחילה יש
לה חוקה יכול המצרי אין לו חוקה ולצורי
יש לו חוקה חלון המצרית אין לה חוקה
ולצורית יש לה חוקה איוו היא חלון המצרית
יכל שאין ראשו של אדם יכול ליכנס
לתוכה רבי יהודה אומר אם יש לה מולבן
אף על פי שאין ראשו של אדם יכול ליכנס
לתוכה הרי זו חוקה: גמ' מאי המרוב אין
לו חוקה ויש למקומו חוקה אמר רב
יהודה אמר שמואל הכי קאמר המרוב
אין לו חוקה מרוח אחת ויש למקומו חוקה
משתי רוחות רבי חנינא אמר המרוב אין
לו חוקה וישאם היה ארוך מקצרו ויש
למקומו חוקה שאם בא עוקרו אינו עוקרו
רב רימיה בר אבא אמר אהמרוב אין לו
חוקה שאם רוצה לבנות תחתיו בונה ויש
למקומו חוקה שאם בא לעוקרו אינו עוקרו
תנן

בל דין דמתקרי לדינא ומפקי מיניה בו'. כגון אם כפר והולילו
ממנו בעדים אבל אם חייבוהו שבעה ולא רצה לישבע וסילס
משום הכי לא מיפקל לדינא: אהמרוב אנפק אנבא. אומר הר"ר חיים
לאנבא ואנפק הם משקים דרפואה והיינו אספרגוס דלמר (אנבא) כל
הנשר (מולין דף קי ושס) אנפק)
אספרגוס שיפה לנב כדמשמע בפרק
עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ג.) וה"ק
הכל מה שקורין אנבא ואנפק לדין
לשמויה כשיעור אנטל שהוא רביעית
והיינו דלמר בפרק גיד הגשה (מולין
דף גז.) ושס) אנפקא חייא משמע שהוא
אספרגוס כדלמר בזבחות דאספרגוס
אין שומין אלא מי והא דלא חשיב
בזבחות (דף נא.) ע"ש) גבי ה' דברים
שנאמרו באספרגוס שרין לשמותו
כשיעור רביעית משום שאינו מושש
לחשוב מה שחלו כשיעור והא דלמר
בפרק עשרה שרשים (שנת דף קט:)
(א)וליסקליה) עד דקאי אהנפקא משמע
דהוא מדה י"ל עד דקאי אשיעור
(א)סמיה) אהנפקא קאמר אי נמי לכלי
נמי קרי אהנפקא על שם שומים אותו
כחומר שיעור: המרוב אין לו חוקה
מרוח אחת. פי' שאם הוא צנורה
יכול לומר לו מנהו נמערב אבל
לסלקו לגמרי מנ' רוחות לא ומימה
דמוחילה היאך יש לה חוקה והלא
כשמינת המרוח לראש אחר של
המוחילה גם המוחילה לרין לוחה
ולהגביה ראש אחר ולהגמיק ראש
האחר שנתן שם המרוח והיכי קאמר
דמרוב אין לו חוקה והמוחילה יש לה
חוקה והלא לעולם לא יוח המרוח
אם לא יוח גם המוחילה י"ל דמי'
יש לו חוקה לענין שאין לרין
לעוקרה לגמרי ממקומה כמו שרין
לעוקר המרוח אי נמי כגון שהמוחילה
זוה ואין גבוה גד זה יותר מלד זה
דשמה לעולם אין לרין לוחה ממקומה
אלא לסמוס לנב שמשקי ממנו המרוח
וה"ר יוסף פירש דמרוב שאין לו חוקה
מרוח אחת שיוכל להטות ראש המרוח
לנב לפון או לנב דרוס כשהוא מונה
למרוח יש לו חוקה משתי רוחות

רכינו גרשום

בראש כל מוחא אלא דס.
מי שאמרו הרם שאינו
מקוי סתפן ומת. כלומר
דכל מיתות ממת דס
הן: אלא כתיב כל מרעין.
עיקר חילוי ממת רוב דין
באין. ועיקר פיראה דין
מחיה: אנבא אנפק אנטל.
כלומר אחת כלי אספרגוס
שחוקין בשחרות משום
רפואה הרי קורין אותו
כ"סמיה אנפק והיני אנבא
והיינו אנטל כלומר שיעורו
באחו כלי שיעוריו סמוני
לדין. שיעורו כרביעית
של חורה בינה ומחיה:
ספיקא המרוב אין לו
חוקה. היינו צניור קטן
כמו שחם או שלש אמות
שחולין אותו כפי סוף
גדול כדי שיקלחו מימיו
במקו פן יכחול. וכשחולין
בסוף העצו גדול (וגדול)
יכולין לחמוריו לאותו מוח
לקח מפי' או לרין
או לספיקא: ויש למקומו
חוקה. פסירי בני' באי
קאמר הכי קאמר אין לו
חוקה כתיב אה שומי'ם
מימי לחצי תבירו את
הוא נטי' חדר לצד אחר
דאיבא לסיסר הוהיל אין
לו רשות להטותו לאויה צד
שיריה ברוש' בעל חצר'
כתיבי' חלוחו שם אימיה
שיריה יכל לעכב עליו:
יש לו למקומו חוקה כפי
רוחתי. כלומר ואם בעל
המרוב חמוריו שמיים בעל
זה ופעמים לצד זה ברוי
שיש לו למקומו להספיק
מימי חוקה בתוך. איבא
דאיבא אין לו חוקה בתוך
מרוח אחת. כשלא חלה
אלא מרוב אחר בראש
אחר של צניור אבל חלה
שני מרובין מימי ראשין
והחורין לחצי היינו משתי
רוחותיו ויש למקומו חוקה.
ור' תנאי מרין להמיר אין
לו חוקה שיכול בעל חצר
לקצר למרוב: שאם בא
לבנות. בנין תחת המרוב
בונה ומקבל מימיו כמת
שיריה: ויש למקומו חוקה.
שאם בא לעוקר שאם רוצה
להנביח בניו ולעיקרו
למרוב אינו ראשי:

ומרחיק קילוח מים מן הכותל. ולשון מרוח טפה של מים זכ דרך שם
כדכתיב (ישעיה מ) כמר מדלי לשון טפה. והלכך אין לו חוקה דאינו
דבר קבוע ואם החוקי בו בעל הגג ג' שנים ומלה אותו באיור חצר
מנירו אינו יכול לטעון החוקתי כדיון דלאו מילתא דקביעותא הוא
לא קפיד בעל חצר ושתיק שנתים ושש: אבל יש למקומו חוקה.
הוא צניור הגדול מחזיק כל אורך הגג ומילתא דקביעותא הוא הלכך יש לו חוקה דלא עבד איניש דשתיק אלא
קפיד ומדשתיק איכא למימר הדין עם המחזיק דודאי נמרה' (ע'עמו דמייס: סולס המלרי. קטן הוא הלכך אין לו חוקה כדיון דלאו
מילתא דקביעותא הוא לא קפיד ולא חש למחות והלכך אם נתן סולמו בחצר מנירו לעלות לגגו ולשוכבו אינה חוקה: ולצורי. סולס
גדול: חלון המלריים. קטנה היא אין לה חוקה אם עשה חלון ככותל בינו להניב דרך שם ולשמור פרדסו וגינתו והחלון פתוח לחצר
מנירו והחוקי בה שלש שנים אינה חוקה כדיון דלאו מילתא דקביעותא הוא לא חשש למחות. אבל אם עשאו להאיר שלא היה לו אורה
מלד אחר כי אם מכלאן יש לו חוקה דלשם קביעותא עשאו דאינו יכול להשתמש בניו בלא אורה וכל מידי דקביעותא הוי חוקה והכי אמר
שמואל גמ' (נען.) ולאורה אפילו כל שהוא הוי חוקה: מלכן. הוא משקוף החלון מלמעלה ומלמטה מיימין ומשמאל כעין פתח: גמ' אין
לו חוקה מרוח אחת. אם המרוח מונה בראש דרומי של מוחילה וסופך שם מים והחוקי בו ג' שנים אינה חוקה ואם לרין בעל חצר
להשתמש שם לרין זה לעוקר מרוחו מכלאן ולהניח בראש השני של מוחילה דאין בעל הגג מפסיד בכך כלום והלכך אין כאן קביעות
היות מונה לעולמים לרוח זה והלכך לא חשש בעל חצר למחות: אבל יש למקומו חוקה. בלחת משתי רוחות או לפיו או דרומי שאם
יעקרו מלד זה יניחו בלד אחר ואין בעל חצר יכול לעקרו לגמרי מן החצר שהרי החוקי מיהא בתוך החצר דלגבי אחת משתי רוחות
הוי מרוח מילתא דקביעותא דתסם נית אי אפשר בלא מרוח כמחלה בחצר לשם קביעותא עשאו והיה לו לבעל החצר
למחות בתוך שלש ומדלח מיהא הפסיד: שאם היה ארוך. יותר מכדי לרכו ותופס באיור חצר הרבה מקצרו והיינו אין לו חוקה
לארכו אבל יש למקומו שהוא מונה שם חוקה דלא יעקרו ממקומו כלל אפילו מלד זה לנב אלא באותו רוח שהחוקי ובאותו מקום
היא חוקה: שאם רולה. בעל החצר לבנות תחתיו בונה בניו עד שמיגע למרוח ולא מצי טעין בעל הגג כי היכי דלחזיקי במקום המרוח
אחזיקי נמי שנתן לתלות מרוחו באיור לא נתן לו קרקע שלו שמתח המרוח ולא שעבדו לו לבנות שעות בו לרכו
דין בנין בין כל דבר הנריך לו אבל אם בא לעקרו ולהגביה בניו במקום שהיה המרוח אינו יכול לעקרו דלמקומו מיהא יש לו חוקה:
תנן

שאלו יכול לדחוקו להסיר לראש לנב אחד של מוחילה ובענין זה פירש
רבינו מנחם שאם המרוח קבוע בלמעט רוח מזרחי יכול בעל החצר
לעקרו מן האמצע ולקבוע בשליש הגג או ברביע וכלל אותה רוח
בכל מקום שירצה אבל לרוח אחרת אין יכול לסלקו לפי שיש לו חוקה:
במוחילה
גמ' מפרש לה: המוחילה. הוא צניור הגדול מחזיק כל אורך הגג ומילתא דקביעותא הוא הלכך יש לו חוקה דלא עבד איניש דשתיק אלא
קפיד ומדשתיק איכא למימר הדין עם המחזיק דודאי נמרה' (ע'עמו דמייס: סולס המלרי. קטן הוא הלכך אין לו חוקה כדיון דלאו
מילתא דקביעותא הוא לא קפיד ולא חש למחות והלכך אם נתן סולמו בחצר מנירו לעלות לגגו ולשוכבו אינה חוקה: ולצורי. סולס
גדול: חלון המלריים. קטנה היא אין לה חוקה אם עשה חלון ככותל בינו להניב דרך שם ולשמור פרדסו וגינתו והחלון פתוח לחצר
מנירו והחוקי בה שלש שנים אינה חוקה כדיון דלאו מילתא דקביעותא הוא לא חשש למחות. אבל אם עשאו להאיר שלא היה לו אורה
מלד אחר כי אם מכלאן יש לו חוקה דלשם קביעותא עשאו דאינו יכול להשתמש בניו בלא אורה וכל מידי דקביעותא הוי חוקה והכי אמר
שמואל גמ' (נען.) ולאורה אפילו כל שהוא הוי חוקה: מלכן. הוא משקוף החלון מלמעלה ומלמטה מיימין ומשמאל כעין פתח: גמ' אין
לו חוקה מרוח אחת. אם המרוח מונה בראש דרומי של מוחילה וסופך שם מים והחוקי בו ג' שנים אינה חוקה ואם לרין בעל חצר
להשתמש שם לרין זה לעוקר מרוחו מכלאן ולהניח בראש השני של מוחילה דאין בעל הגג מפסיד בכך כלום והלכך אין כאן קביעות
היות מונה לעולמים לרוח זה והלכך לא חשש בעל חצר למחות: אבל יש למקומו חוקה. בלחת משתי רוחות או לפיו או דרומי שאם
יעקרו מלד זה יניחו בלד אחר ואין בעל חצר יכול לעקרו לגמרי מן החצר שהרי החוקי מיהא בתוך החצר דלגבי אחת משתי רוחות
הוי מרוח מילתא דקביעותא דתסם נית אי אפשר בלא מרוח כמחלה בחצר לשם קביעותא עשאו והיה לו לבעל החצר
למחות בתוך שלש ומדלח מיהא הפסיד: שאם היה ארוך. יותר מכדי לרכו ותופס באיור חצר הרבה מקצרו והיינו אין לו חוקה
לארכו אבל יש למקומו שהוא מונה שם חוקה דלא יעקרו ממקומו כלל אפילו מלד זה לנב אלא באותו רוח שהחוקי ובאותו מקום
היא חוקה: שאם רולה. בעל החצר לבנות תחתיו בונה בניו עד שמיגע למרוח ולא מצי טעין בעל הגג כי היכי דלחזיקי במקום המרוח
אחזיקי נמי שנתן לתלות מרוחו באיור לא נתן לו קרקע שלו שמתח המרוח ולא שעבדו לו לבנות שעות בו לרכו
דין בנין בין כל דבר הנריך לו אבל אם בא לעקרו ולהגביה בניו במקום שהיה המרוח אינו יכול לעקרו דלמקומו מיהא יש לו חוקה:
תנן